

УДК 342.9+343.9
JEL Classification: D63, K40

DOI: 10.37332/2309-1533.2024.3.2

Пацкан В.В.,
д-р юрид. наук, доцент,
професор кафедри адміністративного, фінансового
та інформаційного права,
Ужгородський національний університет

ДОСВІД АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В КРАЇНАХ ЄС: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Patskan V.V.,
dr.sc.(law), assoc. prof., professor at the department of
administrative, financial and information law,
Uzhhorod National University

EXPERIENCE OF ANTI-CORRUPTION POLICY IN EU COUNTRIES: LEGAL ANALYSIS AND PROSPECTS FOR UKRAINE

Постановка проблеми. Для ЄС як нормативної сили, яка прагне експортувати свої норми за межі своїх кордонів, верховенство права стало важливою передумовою для поглибленої співпраці з Україною, реагуючи на зростаючу амбіційність їхніх взаємин, але також посиливши видимість недоліків у здійсненні верховенства права в Україні. Системна корупція вважається однією з головних перешкод для сталого реформування в Україні.

Тому однією з ключових вимог ще на етапі зародження активної євроінтеграційної співпраці між Україною та ЄС стала вимога щодо забезпечення ефективних механізмів боротьби з корупцією та створення і впровадження відповідної законодавчої та політичної бази. Революція Гідності та початок війни на Донбасі у 2014 році призвели до руйнування усталених соціальних структур і відкрили можливості для радикальних внутрішніх змін, що посилює вплив зовнішніх факторів, зокрема ЄС, сформувати політичні та економічні реформи в Україні. У жовтні 2014 року український парламент прийняв пакет антикорупційних законів та нову Антикорупційну стратегію, які окреслили нові напрями антикорупційної політики в Україні, зокрема створення цілісної інституційної архітектури для ефективного запобігання корупції, контролю та забезпечення виконання.

Тим не менше, як комплексне явище, яке є загрозою стабільності та безпеці суспільства, корупція все ще є однією з ключових проблем, над подоланням якої працюють демократичні держави і сьогодні. Прикладом такої постійної роботи слугує антикорупційна практика Європейського Союзу, до якого Україна прагне долучитися як повноправний країна-учасник. Аналіз та засвоєння значного досвіду протидії корупції, накопиченого державами-членами та інституціями ЄС, має критичне значення для України. Це зумовлено гострою і довготривалою проблемою ефективності антикорупційної політики та необхідністю її гармонізації з європейськими стандартами в контексті ініціації переговорного процесу щодо членства в Європейському Союзі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До проблематики антикорупційної політики ЄС з огляду на її актуальність зверталися як зарубіжні, так і вітчизняні науковці. Серед зарубіжних дослідників можна виділити праці таких вчених, як Д. Делла Порта, А. Ванучі, С. Роуз-Аккерман, К. Дарден, які досліджували різні аспекти корупції та антикорупційної політики в європейському контексті.

З-поміж українських науковців, які зробили значний внесок у вивчення антикорупційної політики ЄС, варто відзначити роботи О. Бусол, М. Мельника, Є. Невмержицького, А. Новака, М. Хавронюка. Ці дослідники аналізували європейський досвід боротьби з корупцією та можливості його адаптації до українських реалій.

Питання імплементації антикорупційного законодавства ЄС в Україні досліджували такі науковці, як В. Тацій, В. Борисов, С. Сergygin, О. Дрозд, А. Черненко. Їхні праці зосереджені на аналізі правових механізмів адаптації європейських антикорупційних норм до українського законодавства та практичних аспектах їх впровадження. Однак, окремі аспекти залишаються не в повній мірі висвітленими, що зумовлює подальші дослідження та аналіз антикорупційних практик Європейського Союзу для виявлення ефективних механізмів та перспектив їх адаптації до українських реалій у контексті євроінтеграційних процесів.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та аналіз антикорупційних практик Європейського Союзу для виявлення ефективних механізмів та перспектив їх адаптації до українських реалій у контексті євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. ЄС почав розглядати питання корупції як політичну проблему в середині 1990-х років у процесі підготовки до розширення Європейського Союзу, що відбулося у 2004 та 2007 рр. Об'єднання спершу не усвідомлювало повною мірою свою роль у боротьбі з корупцією. Спершу питання корупції було залишене на розсуд держав-членів ЄС або інших міжнародних організацій [1]. Тим не менш, вже у консолідованій версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу йшла мова про те, що Європейський Союз уповноважений приймати директиви для встановлення мінімальних стандартів правового регулювання у сферах особливо серйозних злочинів із транскордонним виміром, що є результатом природи або наслідком таких правопорушень або з особливої необхідності боротьби з ними на загальних засадах, до яких, зокрема, було віднесено і корупцію [2].

До сьогодні ключовими нормативно-правовими актами, які становили фундамент антикорупційної політики ЄС, були Конвенція 1997 року про боротьбу з корупцією за участю посадових осіб ЄС або посадових осіб країн ЄС, Рамкове рішення Ради 2003 року про боротьбу з корупцією в приватному секторі, яке криміналізує як активний, так і пасивний підкуп та Рішення Ради 2008/852/JHA від 2008 року щодо мережі контактних пунктів проти корупції.

Зокрема, Конвенція про боротьбу з корупцією, яка зачіпає посадових осіб Європейських Співтовариств або посадових осіб держав-членів Європейського Союзу, прийнята в 1997 році, є важливим правовим інструментом у боротьбі з корупцією в ЄС. Основні положення цієї Конвенції включають: визначення активної та пасивної корупції; встановлення кримінальної відповідальності за корупційні діяння; зобов'язання держав-членів забезпечити, щоб корупційні дії, в тому числі з боку посадових осіб ЄС та національних посадових осіб, були кримінально караними; вимогу до держав-членів вжити необхідних заходів для забезпечення того, щоб керівники підприємств або особи, які мають повноваження приймати рішення чи здійснювати контроль на підприємстві, могли бути притягнуті до відповідальності за корупційні дії; встановлення юрисдикції держав-членів над корупційними злочинами; та положення про співпрацю між державами-членами у розслідуванні та переслідуванні корупційних злочинів. Конвенція також передбачає, що жодне положення в ній не перешкоджає державам-членам приймати більш суворі національні заходи, ніж ті, що передбачені Конвенцією [3].

Рамкове рішення Ради 2003/568/JHA від 22 липня 2003 року про боротьбу з корупцією в приватному секторі встановлює ключові положення для протидії корупції в ЄС. Документ визначає поняття активної та пасивної корупції в приватному секторі, зобов'язує держави-члени криміналізувати ці діяння та встановити ефективні, пропорційні та стримуючі кримінальні санкції. Рішення також вимагає притягнення до відповідальності юридичних осіб за корупційні злочини, вчинені на їхню користь, та передбачає екстериторіальну юрисдикцію держав-членів щодо корупційних злочинів. Крім того, документ закликає до скасування положень про необхідність попередньої скарги або обвинувачення для початку розслідування корупційних злочинів та наголошує на важливості міжнародного співробітництва у боротьбі з корупцією [4].

Базуючись на положеннях цих законодавчих актів, ЄС ще у діалозі про лібералізацію візового режиму між ЄС та Україною з 2008 року висував вимоги до України стосовно прийняття та запровадження нового антикорупційного законодавства, включаючи реформу системи розкриття активів для громадськості чиновників, за підтримки незалежних інституцій, які переслідують корупційні злочини. Народні очікування, пов'язані з перспективою безвізового режиму, змусили уряд виконати умови ЄС.

Незважаючи на те, що формально декларації про активи не є частиною *acquis* ЄС, вони стали «фактичним стандартом» для країн-кандидатів на вступ до ЄС, спираючись на відповідні міжнародні стандарти ООН, Ради Європи та ОЕСР [5]. У випадку України ЄС наполягав на цій конкретній реформі, щоб запобігти конфлікту інтересів і зловживанню політичною владою в приватних інтересах ще більш інтенсивно, оскільки боротьба з корупцією стала однією з ключових вимог Революції Гідності. Одразу після економічної та політичної кризи, яка почалася після 2014 року, макроекономічні умови ЄС разом із процесом лібералізації візового режиму послужили ефективним важелем для просування реформи розкриття активів та антикорупційних установ. Ця реформа включала в себе низку ключових заходів: запровадження кримінальної відповідальності за всі види корупційних діянь, впровадження систем моніторингу корупції, забезпечення прозорості в сфері державних закупівель, а також створення та налагодження роботи спеціалізованих антикорупційних органів.

Це стало можливим також завдяки залученню нових органів ЄС, які підтримують українські реформи з 2014 року – Групи підтримки України та Консультативної місії ЄС, які надали експертну допомогу в розробці законів, створенні нових антикорупційних інституцій чи визначення умов фінансової допомоги ЄС.

У рамках антикорупційної реформи було засновано три основні антикорупційні інституції. У 2014 році було створено Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), відповідальне за розслідування корупційних правопорушень. Наступного року, у 2015, розпочала свою діяльність Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), яка забезпечує процесуальне керівництво та підтримує державне обвинувачення у суді. У 2016 році було засновано Вищий антикорупційний суд України (ВАКС), уповноважений розглядати справи, пов'язані з корупційними злочинами.

До 2019 року всі три новостворені органи були повністю укомплектовані керівництвом та персоналом, що дозволило їм розпочати повноцінну роботу. Ця комплексна антикорупційна інфраструктура стала важливим кроком у напрямку посилення боротьби з корупцією в Україні та наближення країни до європейських стандартів у цій сфері.

Завдяки цим інноваційним інструментам і коаліції з іншими міжнародними партнерами, такими як ЄБРР, МВФ, США та ОЕСР, ЄС отримав суттєвий важіль впливу не лише на структурні економічні реформи в Україні, а й на покращення верховенства права [6]. Про певний успіх проведеної реформи свідчили і зростання в Індексі сприйняття корупції, який вираховує Transparency International [7], і збільшення кількості випадків викриття та винесення вироків по кримінальних провадженнях. Так, за час свого існування НАБУ відкрило понад 6 тисяч кримінальних проваджень, скерувало до суду 517 обвинувальних актів, а ВАКС за останні 4 роки виніс 161 обвинувальний вирок, 125 з яких набрали законної сили [8].

Своєю чергою, на рівні Європейського Союзу також відбулися зміни у регулюванні антикорупційних заходів та механізмів. Так, з метою посилення зусиль у боротьбі з корупцією було запропоновано проект Директиви ЄС, яка встановлює мінімальні стандарти для визначення та покарання за корупційні злочини, превентивні заходи та правила для більш ефективного розслідування та судового переслідування [9].

На основі визнання корупції як транснаціонального явища, яке впливає на всі суспільства та економіки, нова Директива повинна замінити два окремі акти ЄС – Рамкове рішення Ради 2003 року про боротьбу з корупцією в приватному секторі, і Конвенцію ЄС від 1997 року про корупцію, залучену до посадових осіб ЄС або держав-членів ЄС. Він також внесе зміни до директиви 2017 року щодо шахрайства та інших кримінальних злочинів, які зачіпають фінансові інтереси ЄС.

Завдяки новій директиві всі країни ЄС будуть зобов'язані криміналізувати корупційні дії та визначати ці дії однаково. Так, директива визначає ознаки активного та пасивного підкупу посадової особи та підкупу у приватному секторі, привласнення або використання державним службовцем майна, управління яким йому прямо чи опосередковано довірено, всупереч меті, для якої воно було призначено, торгівлі впливом, зловживання посадовими чи службовими обов'язками, перешкодження правосуддю та збагачення за рахунок корупційних злочинів.

Директивою також визначено, що держави-члени повинні запровадити ефективні, пропорційні та переконливі кримінальні покарання за ці злочини.

Кримінальні правопорушення, які стануть незаконними відповідно до законодавства ЄС, каратимуться максимальним терміном позбавлення волі від двох до чотирьох років, залежно від правопорушення. Особи, засуджені за корупційні злочини, можуть отримати додаткові покарання, такі як штрафи, усунення з державної посади, позбавлення права обіймати державну посаду чи виконувати функції державної служби, анулювати дозволи та позбавити доступу до тендерних процедур і державних коштів.

Юридичні особи також зазнають покарань у вигляді штрафів у розмірі щонайменше від 3 % до 5 % від їх загального світового обороту або щонайменше 24 або 40 мільйонів євро, залежно від правопорушення.

Держави-члени мають юрисдикцію щодо злочинів, скоєних на їхній території, якщо правопорушник є громадянином. Крім того, держави-члени можуть вирішити поширити свою юрисдикцію на діяння, вчинені за межами їхньої території, якщо правопорушник постійно проживає на її території, злочин вчинено проти одного з її громадян або її звичайних жителів, злочин вчинено з метою вигоди юридичної особи, заснованої на її території, або правопорушення вчинено на користь юридичної особи щодо будь-якого бізнесу, який повністю або частково здійснюється на її території.

Окремий розділ Директиви присвячений заходів профілактики, звітності та розслідуванню корупційних правопорушень. Зокрема, до обов'язків держав-учасниць ЄС було віднесено проведення інформаційних та просвітницьких кампаній та дослідницьких та освітніх програм, щоб підвищити обізнаність громадськості щодо шкідливості корупції та з метою зменшення загального вчинення корупційних правопорушень, а також ризику корупції.

Крім того, особлива увага приділена необхідності вжиття заходів для забезпечення наявності ключових превентивних інструментів. Вони можуть включати, наприклад, відкритий доступ до інформації, що становить суспільний інтерес, ефективні правила розкриття та управління конфліктами інтересів у державному секторі, ефективні правила розкриття та перевірки декларацій про активи національною громадськістю офіційні особи, призначені національним законодавством, і діючі правила, що регулюють взаємодію між приватним і державним секторами. Зокрема, кожна держава-

член повинна вжити необхідні заходи для забезпечення достатніх ресурсів та навчання своїх національних посадових осіб, щоб вони могли ідентифікувати різні форми корупції та корупційні ризики, які можуть виникнути під час виконання ними своїх обов'язків та своєчасно та належним чином реагувати на будь-яку підозрілу діяльність.

І, хоча дана Директива ще перебуває на стадії прийняття, цілком передбачуваним є невідворотність змін в антикорупційній політиці Європейського Союзу, що, своєю чергою, стане каталізатором і відповідних законодавчих змін на рівні нашої держави в контексті виконання вимог як країни-кандидата на вступ до ЄС. Такий висновок можна зробити і з аналізу Спільного повідомлення до Європейського парламенту, Ради і Європейського економічного та соціального комітету про боротьбу з корупцією, де зазначено, що включення антикорупційних заходів у зовнішню політику є важливою частиною зусиль, спрямованих на сприяння належному врядуванню та процвітання в усьому світі. Узгоджений підхід між внутрішньою та зовнішньою антикорупційною політикою важливий для довіри до ЄС [10].

Зокрема, це актуально для процесу розширення, коли узгодження з чинним законодавством ЄС, дотримання верховенства права та антикорупційні реформи значною мірою визначають темп прогресу країн-кандидатів на шляху вступу до ЄС. Це також є одним із пріоритетних напрямків Східного партнерства, згідно з якими антикорупційні стратегії підтримуються для просування високих стандартів доброчесності та прозорості в державних органах, а також для зміцнення антикорупційних органів, потенціалу розслідування, реформ правосуддя та громадянського суспільства. Регулярний моніторинг антикорупційних та пов'язаних з цим реформ у рамках щорічного «Пакету розширення» включає детальну оцінку поточного стану в кожній країні-кандидаті та потенційному кандидаті, включаючи вказівки щодо майбутніх пріоритетів реформ. Комісія переглядає законодавчі та інституційні рамки, пов'язані як із запобіганням, так і з придушенням, з наголосом на фактичному досвіді проактивних розслідувань, обвинувальних актів і судових рішень (зокрема щодо корупції на високому рівні). У 2022 році Комісія також запустила цикл експертних перевірок, зосереджених на боротьбі з корупцією, організованою злочинністю та відмиванням грошей. В останніх аналітичних звітах України, Молдови та Грузії оцінюється їх спроможність взяти на себе зобов'язання щодо членства в ЄС, а боротьба з корупцією є пріоритетом цих звітів. Так, одним із важливих питань була визнана «деолігархізація», спрямована на усунення надмірного впливу зацікавлених осіб в економічному, політичному та суспільному житті.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи наведене, можна прослідкувати тісний зв'язок між антикорупційною політикою ЄС та правовим регулюванням відповідних антикорупційних заходів в Україні. Зміни в одній системі неминуче впливають на іншу, створюючи динамічну взаємодію між європейськими стандартами та українськими реформами. Антикорупційні ініціативи ЄС слугують орієнтиром та каталізатором для вдосконалення українського законодавства та інституційної структури у сфері боротьби з корупцією. Водночас, прогрес України у впровадженні антикорупційних заходів сприяє зміцненню довіри з боку ЄС та просуванню євроінтеграційних процесів. Ця взаємозалежність підкреслює важливість постійного діалогу та співпраці між Україною та ЄС у сфері антикорупційної політики, де успіхи однієї сторони стимулюють розвиток іншої, створюючи позитивний цикл удосконалення та гармонізації антикорупційних практик.

Зокрема, це проявляється у гармонізації законодавства України з нормами ЄС у сфері протидії корупції, створенні спеціалізованих антикорупційних органів за європейськими стандартами, впровадженні механізмів прозорості та підзвітності в державному управлінні, посиленні міжнародного співробітництва у розслідуванні корупційних злочинів, а також у вдосконаленні системи захисту викривачів корупції. Крім того, антикорупційні ініціативи ЄС стимулюють Україну до постійного вдосконалення своєї антикорупційної стратегії, впровадження нових технологій у боротьбі з корупцією та підвищення ефективності роботи антикорупційних інституцій. Ця взаємодія також сприяє обміну досвідом та найкращими практиками між Україною та країнами-членами ЄС, що дозволяє більш ефективно протидіяти новим формам корупції та адаптувати антикорупційну політику до сучасних викликів.

Література

1. Книш С. Антикорупційна політика Європейського Союзу: етапи формування, здобутки і перспективи. *Актуальні проблеми правознавства*. 2024. № 1(37). С. 67-77.
2. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. *European Union*. 2012. URL: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj (дата звернення: 11.08.2024).
3. Convention drawn up on the basis of Article K.3 (2) (c) of the Treaty on European Union on the fight against corruption involving officials of the European Communities or officials of Member States of the European Union. *European Union*. 1997. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:41997A0625\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:41997A0625(01)) (дата звернення: 11.08.2024).

4. Council Framework Decision 2003/568/JHA of 22 July 2003 on combating corruption in the private sector. *European Union*. 2003. URL: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj (дата звернення: 11.08.2024).
5. Asset Declarations for Public Officials: A Tool to Prevent Corruption. *OECD*. 2011. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264095281-en> (дата звернення: 11.08.2024).
6. EU-Ukraine Association Agenda. 2015. URL: http://eeas.europa.eu/archives/docs/ukraine/docs/st06978_15_en.pdf (дата звернення: 11.08.2024).
7. Індекс сприйняття корупції – 2022. *Transparency International*. 2023. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryynyattya-koruptsiyi-2022/> (дата звернення: 11.08.2024).
8. Звіт: перше півріччя 2023 року. *Національне антикорупційне бюро України*. URL: <https://nabu.gov.ua/activity/reports/report-first-half-2023/> (дата звернення: 11.08.2024).
9. Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating corruption. *Council of the European Union*. 2024. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11272-2024-INIT/en/pdf> (дата звернення: 11.08.2024).
10. Joint Communication on the fight against Corruption. *European Commission*. 2023. URL: https://commission.europa.eu/publications/joint-communication-fight-against-corruption_en (дата звернення: 11.08.2024).

References

1. Knysh, S. (2024), "Anti-corruption policy of the European Union: stages of formation, achievements and prospects", *Aktualni problemy pravoznavstva*, no. 1(37), pp. 67-77.
2. European Union (2012), Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, available at: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj (access date August 11, 2024).
3. European Union (1997), Convention drawn up on the basis of Article K.3 (2) (c) of the Treaty on European Union on the fight against corruption involving officials of the European Communities or officials of Member States of the European Union, available at: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:41997A0625\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:41997A0625(01)) (access date August 11, 2024).
4. European Union (2003), Council Framework Decision 2003/568/JHA of 22 July 2003 on combating corruption in the private sector, available at: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj (access date August 11, 2024).
5. OECD (2011), Asset Declarations for Public Officials: A Tool to Prevent Corruption, available at: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264095281-en> (access date August 11, 2024).
6. EU-Ukraine Association Agenda (2015), available at: http://eeas.europa.eu/archives/docs/ukraine/docs/st06978_15_en.pdf (access date August 11, 2024).
7. Transparency International (2023), "Index of perception of corruption – 2022", available at: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryynyattya-koruptsiyi-2022/> (access date August 11, 2024).
8. National Anti-Corruption Bureau of Ukraine (2023), "Report: the first half of 2023", available at: <https://nabu.gov.ua/activity/reports/report-first-half-2023/> (access date August 11, 2024).
9. Council of the European Union (2024), Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating corruption, available at: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11272-2024-INIT/en/pdf> (access date August 11, 2024).
10. European Commission (2023), Joint Communication on the fight against Corruption, available at: https://commission.europa.eu/publications/joint-communication-fight-against-corruption_en (access date August 11, 2024).

Пацкан В.В.

ДОСВІД АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В КРАЇНАХ ЄС: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Мета. Дослідження та аналіз антикорупційних практик Європейського Союзу для виявлення ефективних механізмів та перспектив їх адаптації до українських реалій у контексті євроінтеграційних процесів.

Методика дослідження. Дослідження базується на комплексному підході до аналізу антикорупційної політики Європейського Союзу та її впливу на розвиток антикорупційних заходів в Україні. Системний метод застосовано для розгляду антикорупційної політики ЄС як цілісної системи взаємопов'язаних елементів. Порівняльно-правовий метод використано для зіставлення антикорупційних норм ЄС та України, виявлення спільних рис та відмінностей. Історичний метод дозволив прослідкувати еволюцію антикорупційної політики ЄС та України.

Результати дослідження. Проаналізовано антикорупційну політику ЄС та її вплив на розвиток антикорупційних заходів в Україні. Розглянуто ключові аспекти європейської антикорупційної практики, зокрема правові інструменти ЄС у сфері боротьби з корупцією, та їх відображення в українському законодавстві та інституційній структурі. Акцентовано увагу на взаємозв'язку між антикорупційними

ініціативами ЄС та реформами в Україні, а також значенню цієї взаємодії для євроінтеграційних процесів та вдосконалення антикорупційної політики обох сторін.

Наукова новизна результатів дослідження. Проведено дослідження новітнього законодавства ЄС у сфері антикорупційної політики та його потенційного впливу на розвиток антикорупційних заходів в Україні.

Практична значущість результатів дослідження. Отримані результати дослідження і розроблені пропозиції можуть бути використані для подальших наукових досліджень і полягають в можливості їх використання для гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами та підвищення ефективності діяльності антикорупційних органів у контексті євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: антикорупційна політика, Європейський Союз, євроінтеграція, реформи, протидія корупції.

Patskan V.V.

EXPERIENCE OF ANTI-CORRUPTION POLICY IN EU COUNTRIES: LEGAL ANALYSIS AND PROSPECTS FOR UKRAINE

Purpose. The aim of the article is to research and analysis of anti-corruption practices of the European Union to identify effective mechanisms and prospects for their adaptation to Ukrainian realities in the context of European integration processes.

Methodology of research. The research is based on an integrated approach to the analysis of the anti-corruption policy of the European Union and its impact on the development of anti-corruption measures in Ukraine. The system method is applied to consider the anti-corruption policy of the EU as a whole system of interconnected elements. The comparative legal method was used to compare the anti-corruption norms of the EU and Ukraine, to identify common features and differences. The historical method made it possible to follow the evolution of the anti-corruption policy of the EU and Ukraine.

Findings. The article analyses the EU anti-corruption policy and its impact on the development of anti-corruption measures in Ukraine. The key aspects of European anti-corruption practice, in particular, EU legal instruments in the field of anti-corruption, and their reflection in Ukrainian legislation and institutional structure are considered. Attention is focused on the relationship between EU anti-corruption initiatives and reforms in Ukraine, as well as the importance of this interaction for European integration processes and the improvement of anti-corruption policies of both parties.

Originality. The article studies the latest EU legislation in the field of anti-corruption policy and its potential impact on the development of anti-corruption measures in Ukraine.

Practical value. The obtained results of the study and the proposals developed can be used for further research and may be used to harmonise Ukrainian legislation with European standards and improve the effectiveness of anti-corruption bodies in the context of European integration processes.

Key words: anti-corruption policy, European Union, European integration, reforms, anti-corruption.